

Xalqımızın humanist dünyagörüşü multikulturalizmin ilham mənbəyidir

Azərbaycan dünyəvi müsəlman dövləti olaraq nadir modellərdən biri kimi qəbul olunur

Bu ilin əvvəlindən başlayan koronavirus bəlasının yaratdığı bütün çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan dövləti ölkənin sabit inkişafı üçün bütün gücünü səfərbər edib. Ölkə xaricinə çıxışların məhdudlaşdırılması səbəbindən əsas fəaliyyət meydanı ölkə daxilində baş verən proseslərin tənzimlənməsinə yönəldilib. Bu istiqamətdə görülən məqsədyönlü işlərin nəticəsidir ki, bütün baş verən proseslərə rəğmən, Azərbaycan bu gün də dünyada multikulturalizmin və tolerantlığın ən uğurlu modelinin bərqərar olduğu ölkə kimi tanınır. Bunu şərtləndirən əsas səbəblərdən biri də burada tarixən milli və dini zəmində ayrı-seçkilik və qarşıdurma hallarının baş verməməsi, insanlar və dinlər arasında qarşılıqlı etimada və hörmətə əsaslanan mütərəqqi milli-mədəni və dini münasibətlərin bərqərar olmasıdır. Hazırda ölkəmizdə etnik və dini rəngarəngliyin qorunması istiqamətində uğurla həyata keçirilən dövlət siyasəti də, məhz multikulturalizm və tolerantlıq sahəsində əsrlərdən bəri toplanan böyük tarixi ənənənin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Bu xidmətin nəticəsi olaraq Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Sivilizasiyalar Alyansının 7-ci Qlobal Forumunun Bakı şəhərində keçirilməsi də, dünya ölkələrinin Azərbaycandakı tolerant mühitə olan münasibətinin əyani göstəricisidir.

Ölkəmizdə multikulturalizm və tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanması, daha da inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması məqsədi ilə müxtəlif tədbirlər, çoxsaylı layihələr həyata keçirilib. Respublikamızın bütün bölgələrini əhatə edən bu tədbirlərdə də əsas məqsəd insanlar arasında multikultural və tolerant dəyərlərin təbliğ olunması, eləcə də onların özlərinin də, bu işdə yaxından iştirakını təmin etməkdir.

Azərbaycan xalqı özünün milli və mental xüsusiyyətlərinə görə bəşəriyyətə nümunə ola biləcək mənəvi keyfiyyətlərin daşıyıcısıdır. Bu xüsusiyyətlərdən ən əsası da əsrlərdən bəri formalaşaraq inkişaf edən, xalqımızın humanist dünyagörüşünü özündə əks etdirən multikultural və tolerant dəyərlərdir. Azərbaycan xalqının məhz bu xüsusiyyətləri imkan verib ki, tarixin bütün dövrlərində bu coğrafiyada müxtəlif etnoslar, xalqlar, ayrı-ayrı dinlərə sitayiş edən insanlar əmin-amanlıq, mehriban qonşuluq şəraitində yaşamaq imkanı qazanıblar. Bu da danılmaz tarixi faktıdır ki, tarixin bütün dövrlərində dünyanın demək olar ki, hər bir tərəfində milli və dini zəmində qarşıdurmalar baş verib, insanlığa, bəşəriyyətə qarşı ağır cinayətlər törədilib. Bununla belə, Azərbaycanda yaşayan xalqlar və dinlər arasında heç vaxt milli-etnik və dini zəmində qarşıdurmalar baş verməyib, bu məqsədlə kənardan edilən cəhdlər isə onların həmrəyliyi və birliyi sayəsində dəf edilib.

Azərbaycan öz müstəqilliyinə qovuşduğu ilk illərdə də, bu kimi cəhdlər oldu, lakin xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin uzaqgörən və müdrik siyasəti nəticəsində bu cəhdlərin qarşısı alındı. Ulu Öndər hakimiyyətə qayıdışının ilk günündən ölkəmizdə mədəniyyətlər və dinlərarası dialoqun keyfiyyətcə yeni mərhələyə yüksəldilməsinə, multikulturalizm və tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanmasına, inkişaf etdirilməsinə hüquqi zəmin yaradılmasına müvəffəq oldu. Bununla da multikulturalizm və tolerantlıq ölkəmizin dövlət siyasətinə çevrildi, çünki Ümummilli Lider Heydər Əliyev bu siyasəti ölkənin demokratik inkişafının tərkib hissəsi olaraq qəbul etdi. Ulu Öndərin müəllifi olduğu Azərbaycan Konstitusiyasında da ölkəmizdə dinindən, irqindən, dilindən asılı olmayaraq hər bir vətəndaşın hüquq və azadlıqları, o cümlədən insanların etiqad azadlığı öz əksini tapdı. Bu gün ölkəmizdə yaşayan hər bir etnik azlığın, az saylı xalqın təmsilçilərinin mədəniyyətinin, dəyərlərinin müxtəlif qanunlar və normativ-hüquqi aktlarla təsbit edilməsi, mükəmməl qanunvericilik bazasının formalaşdırılması və digər bu kimi mühüm addımlar da aparılan bu siyasətdən qaynaqlanır.

Dünyanın hər bir bölgəsində din cəmiyyətinin əxlaqi-mənəvi dəyərlər sisteminin ayrılmaz bir hissəsini təşkil edib və insanlar tərəfindən doğru dərk edildiyi zaman bu dəyərlərin zəmanəti rolunda çıxış edir. Bu baxımdan Azərbaycan bütün islam aləmində dünyəvi dövlətçiliyin nadir modellərindən biri kimi qəbul olunur. Respublikamızda xristian pravoslav kilsəsinin fəaliyyətinin bərpası, Bakıda katolik kilsəsinin inşa olunması ölkəmizdəki dini müxtəlifliyin və bu müxtəlifliyə insanların tolerant münasibətinin təəcəssümüdür. 2002-ci ildə ölkəmizə tarixi səfəri zamanı Roma Papası II İohan Pavel Azərbaycanda dini tolerantlıq ənənələrinin çox güclü olduğunu qeyd etmişdi. Papa II İohan Pavel Azərbaycanın müxtəlif xalqların və dinlərin mənəvi dəyərlərini özündə bir araya gətirdiyini söyləyərək burada onların sülh

şəraitində, dinc yanaşı yaşadıklarını, bunun isə ancaq tolerantlıq və qarşılıqlı hörmət nəticəsində mümkün olduğunu bildirib.

Onu da diqqətinizə çatdıraq ki, ölkəmizdə dini etiqad azadlığına təkə sözdə yox, həm də təcrübədə geniş imkanlar yaradılıb. Bu baxımdan dövlət sözün həqiqi mənasında, vicdan azadlığının təminatçısıdır və dindarlar da daha çox ölkənin qanunlarına güvənirlər. Azərbaycanda din sahəsində dövlət siyasətinin uğurla həyata keçirilməsində, cəmiyyətimizin mənəvi dayaqlarının möhkəmlənməsində, dini dəyərlərin humanist potensialının qorunub saxlanılmasında Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Bu dövlət qurumu da qarşısına qoyulan vəzifələrin uğurla icra olunması üçün böyük fədakarlıqla çalışır. Məlum olduğu kimi Komitənin əsas vəzifəsi dini qurumları qeydiyyatla almaq, onların problemləri ilə maraqlanmaq, dini etiqad azadlığı ilə bağlı olan qanunvericilik aktlarına riayət olunmasına nəzarəti təmin etməkdir. Bunu da qeyd etmək vacibdir ki, ölkəmizdə dini sabitliyin yaradılması üçün görülən bütün işlərə baxmayaraq, din amilindən müxtəlif məqsədlər üçün yararlanmaq meyilləri hələ də müşahidə olunur. Dövlət komitəsi bu zərərli dini meyillərin qarşısının alınması, dindən siyasi alət kimi istifadə olunmasına yol verilməməsi istiqamətində də mühüm işlər görür. Bu işlərin nəticəsidir ki, Komitə müxtəlif dini qurumlar arasında xoş münasibətlərin qurulmasına nail ola bilib.

Bu da danılmaz faktdır ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında xalqımızın multikultural və dini-mənəvi dəyərlərinin qorunması, inkişaf etdirilməsi sahəsində həyata keçirilən siyasəti bu gün onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev uğurla həyata keçirir. Prezident İlham Əliyev mütəmadi olaraq ölkəmizdə yaşayan xalqların, etnik qrupların, dini icmaların nümayəndələri ilə görüşür, onların ehtiyac və problemləri ilə maraqlanır, milli və dini bayramlarını təbrik edir, öz diqqət və qayğısını onlardan əsirgəmir. Dövlət başçımızın Azərbaycan multikulturalizminin və tolerantlığının elmi əsaslarla öyrənilməsi, həmçinin dünyada təbliği istiqamətində göstərdiyi konkret hədəflərə çatmaq üçün atılan əməli addımlar artıq öz bəhrəsini verir və dünyaya nümunə kimi təqdim olunur.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2016-cı ilin ölkəmizdə "Multikulturalizm ili" elan olunması bu sahəyə diqqəti daha da artırdı və eyni zamanda, dünyanı alternativli olmayan multikulturalizm və tolerantlıq siyasətindən daha effektiv şəkildə faydalanmağa dəvət etdi. 2016-cı ilin "Multikulturalizm ili" elan edilməsi, eyni zamanda multikulturalizm və tolerantlığın Azərbaycan xalqının həyat tərzini olması ilə yanaşı, dövlət siyasətində prioritet istiqamət olduğunu da açıq şəkildə ortaya qoydu.

Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan xalqının zəngin multikulturalizm təcrübəsi, nümunəvi tolerant keyfiyyətlərə sahib olması beynəlxalq səviyyədə də tanınır və yüksək dəyərləndirilir. Bu dəyər həm də ondan irəli gəlir ki, son illər ölkəmiz sivilizasiyalararası dialoq və tolerantlıq mövzusunda çoxsaylı beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. Bu tədbirlər Azərbaycanı mədəniyyətlər və dinlərarası dialoq üçün mühüm mərkəzə çevirib.

Bu gün Azərbaycanın mədəniyyətlərin dialoqunun inkişafı, dini-mədəni müxtəlifliyin qorunub saxlanması, sivilizasiyalar arasındakı qarşılıqlı münasibətlərin tənzimlənməsi sahəsində zəngin təcrübəsi bütün dünyada qəbul olunan bir nümunədir. Ölkəmizin multikulturalizm və tolerantlıq sahəsində belə mühüm nəticələr əldə etməsində öz xeyirxah əməlləri ilə tolerant və eləcə də əsl islami dəyərləri təlqin edən, bəşəriyyəti mərhəmətə, qarşılıqlı köməyə, sülhə çağıran ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın da müstəsna xidmətlərini qeyd etmək vacibdir.

Çünki Azərbaycanda yaşayan bütün millətlərin və dinlərin nümayəndələrinin dövlətçiliyimizə naminə daim həmrəylik nümayiş etdirmələri, xalqımızın yüksək multikultural və tolerant dəyərlərə malik olması istiqamətində Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə gördüyü işlər, həyata keçirdiyi layihələr mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu layihələr ölkəmizin inkişafı, qüdrətlənməsi ilə yanaşı, ərazi bütövlüyümüzün qorunmasında və burada yaşayan bütün xalqların və dinlərin nümayəndələrinin hər zaman qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik nümayiş etdirməsinə bir örnək olur. Biz aprel döyüşləri zamanı da bunun bir daha şahidi olduq. Erməni qəsbkarlarının cəbhə xəttində törətdikləri təxribata qarşı Azərbaycan Ordusunun apardığı hərbi əməliyyatlarda ölkəmizdə yaşayan azsaylı xalqların nümayəndələri də əsl qəhrəmanlıq nümunələri göstərdilər. Onların arasında şəhidlik zirvəsinə ucalanlar oldu. Bu, bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycanda yaşayan hər bir xalqın nümayəndəsi bu torpağı canı qədər sevir və uğrunda ölməyə hazırdır. Azərbaycan burada yaşayan hər bir xalqın nümayəndəsi üçün döğmə vətəndir.

**“Paralel”in
Araşdırma Qrupu**